DÉPOT LÉGAL
LE DIRECTEUR GERANT
DÉPOT LÉGAL INDOCHINE

NĂM THỨ 11 — SỐ 1109 — 一九三七年八月十二日 — NGÀY THỨ NĂM 16 SEPTEMBRE 1937

TIẾNG-DÂN

GIÁ BÁO: Mỗi số 0$04
TRONG NƯỚC: Một năm 6$00 — Sáu tháng 3.10 — Ba tháng 1.60
PHÁP VÀ THUỘC-ĐỊA PHÁP: Một năm 7$00 — Sáu tháng 3$00
NGOẠI QUỐC: Một năm 11$00 — Sáu tháng 6$00
Mua báo và đăng quảng-cáo xin trả tiền trước.

Chủ-nhiệm kiêm chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG

Mỗi tuần xuất-bản ba kỳ: thứ BA, thứ NĂM và thứ BẢY
Số 123, đường Đông-Ba, HUẾ
Điện-thoại số 62 — Đánh giây thép: TIENGDAN HUE

Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

3 người cùng đi, tất có thầy ta, chọn người lành mà theo. (Khổng-Tử)

KỲ HỘI ĐỒNG DÂN-BIỂU SẼ TỚI ĐÂY

NGÀY 9-10-37

Khóa tổng tuyển cử dân biểu Trung-kỳ vừa xong, Bộ Lại đã có tờ chính thức triệu tập định ngày 9 Octobre tới đây sẽ họp hội đồng thường niên về năm thứ nhứt của khóa dân biểu mới nầy. Thế là còn độ 3, 4 tuần nữa, các quan nghị đã đến ngày nhúng tay vào việc viện.

Mỗi năm một kỳ họp hội đồng, đến ngày, các quan nghị ở các tỉnh về nhóm ở đất Huế, trước hết đi yết kiến trình diện các nơi, rồi nghe đọc diễn-văn, rồi bầu ban trị sự, rồi làm việc theo chương trình nghị sự mà Chánh-phủ đã định sẵn, rồi bày tỏ ý kiến, rồi thảo tờ yêu cầu, thỉnh thoảng có ngài cũng cùng bàn cải đôi đều để làm bảo chứng cho chức trách «nghị» của mình, rồi lãnh lộ phí và tiền nhật cấp, ai về nhà nấy, chỉ lưu ban trị sự thường trực làm việc thay cho toàn viện đối phó với các phương diện... Rồi hết năm, rồi đến kỳ hội đồng thường niên khác, lại bầu ban trị sự, lại làm việc như trước... (vì ban trị sự mỗi năm bầu lại một lần).

Đó là bằng theo trường hiệp đã qua, công việc của viện, mỗi năm đến kỳ hội đồng như ôn lại cái bài học cũ, trừ ra chuyện tranh nhau ban thường trực (tức nghị trưởng, thơ ký và 1 viên Hội-đồng) và 2 ghế hội đồng tài chánh có vẻ náo nhiệt.

Nói ôn bài học cũ, vẫn có thế, song kỳ hội năm nay có hơi khác, mà công chúng lấy làm chú ý, nhứt là vấn đề bầu ban trị sự thường trực (2 ghế dự hội đồng tài chánh Chính-phủ vẫn quan trọng song không phải thường trực, nên bài nầy không bàn).

Theo lời họ nói:

1/ Khóa tổng tuyển cử kỳ hạn là 4 năm mà kỳ hội đồng nầy là lần đầu tiên; nếu bước đầu sai chịu lở khớp, không được toàn viện nhứt trí, mà còn ganh riêng tranh vặt, tỏ ra thái độ đố hẻn, thì mất cái giá trị «mai xuân» của khóa mới, sau nầy khó kéo lại được.

2/ Xứ ta chưa được chế độ phổ thông đầu phiếu, chỉ có một số cử tri 1 phần trong 50 phần (1/50), trong nhóm cử tri đó bầu ra nhóm dân biểu, rồi do trong nhóm dân biểu, lựa lọc kén chọn, bầu ra ban thường trực; trách nhiệm của ban thường trực không chỉ thay mặt cho viện và các ông dân biểu, lại thay mặt cả cử tri và dân chúng nữa. Như vậy các ngài dân biểu đã được cử tri bỏ thăm cho thì đối với ban thường trực kia, không thể xem như cái ghế cầu danh chác lợi hoặc mượn cái thang để bắt sang đường làm quan và kiếm phẩm hàm. Và đều nên thận trọng nhứt là giữ đúng cái ý nghĩa một cơ quan dân cử, đặt việc chung lên trên cả mọi việc.

3/ Theo ngôi thứ mà mấy ngài thường trực khóa trước đã yêu cầu thì ban thường trực đứng vào hàng quan tỉnh, các dân biểu đứng ngang hàng Phủ Huyện, ngôi thứ vẫn được vẻ vang. Về tiền bổng thì Nghị trưởng mỗi tháng trên 200$, thơ ký và viên Hội đồng mỗi người tháng trên 100$, lương bổng do dân cung cấp mà nhà nước đem chi cho ban thường trực, không phải là không hậu. Vậy theo cái nghĩa «trước làm sau ăn» 先事後食, mong các ngài bảo cử cho ai vào ban thường trực là người thiệt tăn thiệt làm...

4/ Thường nghe các ngài hay nói quyền hạn của viện rất chật hẹp, và trừ việc yêu cầu ra không có việc làm... Đã là thay mặt cho dân, thay mặt cho toàn viện, mang cái tên «Ban thường trực» và có nguyệt bổng hẳn hoài, thì công việc của viện tức là việc dân; mà dân gian, những việc lợi nên hưng, hại nên trừ, biết bao nhiêu việc! cái trách nhiệm các ngài thường trực là lúc bình nhật giả công điền ra khảo sát thế nào, miễn là các ngài lưu tâm, chớ lẽ nào một cơ quan dân cử, mỗi năm chỉ về việc viện có tiền bạc vạn — cả hội đồng và ban thường trực — do của mồi hôi nước mắt của dân cung cấp; mà nỡ mượn cái cớ quyền hạn hẹp để che đỡ hay sao?

Trên là kỷ giả thuật theo phần đông dư luận đối với kỳ hội đồng dân biểu khóa mới về chuyện bầu ban thường trực. Vậy ai là người đã gánh phần trách nhiệm thay mặt dân nên, để ý.

BIỂU CHÁNH

Hai ông Phú, Tiên tuyệt thực

Hai ông Tiên, Phú, quản lý và chủ nhiệm báo «*Le Travail*», hiện giam ở nhà pha Hỏa lò Hanoi. Sáng hôm 8 Septembre, 2 ông đã bắt đầu tuyệt thực. Kể đó có 3 người can vào vụ biểu tình xin hoãn thuế ở Hà đông: Nguyễn mạnh Hoàn, Bùi xuân Lan và Nguyễn văn Hữu cũng tuyệt thực theo.

CHUYỆN ĐỜI

Cái vòng lẩn quẩn

Tôi nhớ ở số báo đặc biệt 10 Août của Tiếng-dân trong cùng hoa bàm tiếu có đăng câu chuyện một anh hay bỏ nhà đi chơi:

Anh nọ thường hay bỏ nhà đi chơi, người ta hỏi anh vì sao, anh ta bảo rằng ở nhà không nổi với chị vợ vì chỉ hay quạu quọ luôn.

Hỏi vợ anh ta vì sao lại hay quạu quọ? Vợ anh ta lại nói vì anh ta hay đi chơi!

Cứ theo sự lý trên nầy mà nói, và nếu mỗi bên cứ nhứt định giữ cái lý của mình, thì vợ chồng anh nầy sẽ không làm sao mà hưởng được lạc thú gia đình. Anh ta bảo rằng vì vợ quạu mà đi chơi, còn chị ta bảo rằng vì chồng đi chơi nên chị quạu, thì hễ anh chồng càng đi chơi thì chị vợ càng quạu, mà chị vợ càng quạu thì anh chồng càng đi chơi... Cứ một đàng đi chơi mãi và một đàng quạu quọ hoài, rồi cái gia đình kia cũng đến tan nhà nát cửa.

Cái câu chuyện nhân trở thành quả, mà quả lại trở thành nhân như vậy, người phương Tây kêu là cái vòng lẩn quẩn (le cercle vicieux). Đã gọi là vòng lẩn quẩn thì nó không đầu mà nỏ có đuôi, cứ như vậy mà đi không biết hồi nào hết được. Muốn giải quyết thì phải tìm cho nó một cái đầu: trong vụ chồng đi chơi, vợ quạu trên, ai là người mở đầu ra? Trường trước khi một bên đi chơi với một bên quạu, hai vợ chồng lẽ nhau là cũng đã sống chung và hưởng cái hạnh phúc gia đình. Vậy thì lỗi tại ai gây chuyện trước? Hễ đã trong nguyên ra rồi, thì lỗi ai nấy chịu; tức là cái không khí vui vẻ bên sẽ trở lạnh trong gia đình mà không còn đi đi chơi với ai quạu nữa.

Chuyện gia đình là chuyện nhỏ đã vậy, mà tôi tưởng về cuộc điện trong nước là chuyện lớn cũng thế thôi.

Ví dụ như chuyện Đông dương với chính phủ Bình dân về bộ Thuộc địa bên Pháp. Khi chính phủ Bình dân lên cầm quyền, lẽ tất nhiên là hạng dân nghèo khổ ở Đông dương có nhiều hy vọng... Huống lại thấy nói luôn luôn những chuyện sắp đem qua bàn bổ ở Đông dương, và những là Ủy ban điều tra, cuộc hành trình của quan Tổng trưởng Moutet qua Thuộc địa... Rồi một hồi nghe người mất! Lại nghe quan Tổng trưởng tuyên bố cho tình hình Đông dương yên tịnh mới qua. Gần đây lại thấy nhiều báo nói rằng «thì thế đâu gì ở Đông dương, chính phủ Bình dân cũng cần lòng tất cả; nhưng chỉ cho Đông dương được yên lặng...».

Nói Đông dương không yên lặng, mình tưởng có hơi quá đáng. Hiện nay không yên lặng chẳng là có chú Con trời bên cạnh Đông dương, chớ ở Đông dương nào có giặc giã chi mà không yên lặng. Có chăng là những phong trào phản kháng, những tiếng kêu van, nói tóm lại là những cái gây ra bởi cái chế độ có nhiều điều khuyết điểm. Vậy thì bây giờ nếu bên chính quốc mà nói vì cái tiếng van và ân oán nầy nọ mà chưa chịu bỏ cái khuyết điểm kia, thì còn chờ đến chừng nào? Vì nói chỉ khuyết điểm ấy chính là cái nguyên nhân cho sự kêu ca ân oán ở thuộc địa. Nếu quả như vậy thì chính quốc với thuộc địa Đông ở trong cái vòng lẩn quẩn. Quan Tổng trưởng Moutet và nhà đương cuộc bên chính quốc có cái trách nhiệm tìm cho ra cái mối khơi đầu cái vòng lẩn quẩn nầy. Có làm như vậy mới mong có ngày giải thoát Đông dương chẳng lối ra khỏi một tình hình khó tính.

Lạc-nhân

8 người bị án vì biểu tình

Lúc Quan Toàn quyền Brévié đi kinh lý ở miền Cần-giộc (Nam kỳ), một đám dân quê kéo ra biểu tình yêu cầu nhiều điều. Nhà chức trách có bắt 8 người tống giam May tòa Tiểu hình Saigon đã đem ra xử, mỗi người bị từ 20 ngày tù trở lại; duy 3 người không giấy thuế thân, phải thêm mỗi người 3 ngày tù nữa.

Bao giờ xứ Trung kỳ khỏi cái nạn thơ, báo thất lạc và chậm trễ?

Báo gởi cho các ông xếp ga mà cũng bị mất!

Mỗi lần nhà báo tiếp được thư độc giả nói sự mất báo, mà cái nào viết rành rẽ nói riêng việc đó, thì nhà báo gởi thư ấy đến sở Bưu điện Huế nhờ truy vấn, và gởi bù những số báo mất cho độc giả.

Sự thiệt hại nầy đã nhiều lần bày tỏ lên báo mà hình như nhà đương cuộc cũng chưa tìm ra mảnh mối trừ khử cái tệ ấy.

Theo sự nghe thấy của bạn độc giả bản báo đã nhận thấy, thì mất tệ nầy có một phần do và người convoyeurs đi trên xe lửa, và những người facteurs ở các nhà Bưu điện — không nói toàn thể —, vì có người hay gỡ bảo ra xem, lại cho bạn bè mượn.

Có người làm việc xứ nọ ở miền nam, muốn đọc báo mà không chịu mất tiền mua chỉ làm quen với mấy người phát thơ báo để mượn xem, đến khi quen trả hoặc: mất hàng thì bỏ luôn! Những người ấy thực chưa có tư cách người đọc báo, vì khi cầm tờ báo như là xem trộm của người mà không biết thẹn.

Tại các trạm, thì có chú lính nào không tốt, cũng không làm hết phận sự.

Gần đây bản báo tiếp được thơ ở Doy xuyên, Đại bàn, Thăng bình, Tiên phước (Quảng nam), Hải lăng (Quảng trị), Bình-khê (Bình khê) và của 2 ông xếp ga Tu bông (Khánh hòa) và Hảo sơn (Phú yên) phàn nàn về sự mất báo. Vậy mong nhà đương cuộc lưu tâm chỉnh đốn thế nào cho lòng tin nhiệm của nhân dân đối với con tem nhà Bưu điện khỏi cách mối hoài nghi.

T. D.

TRUNG — NHẬT CHIẾN-TRANH

Anh và Mỹ định phong-tỏa nước Nhật?

Tàu đã thu-phục được Ngô-tùng và Bảo-sơn — Hải-quân Nhật muốn kiểm-sát công việc thương-chánh của Tàu — Tàu có cách đối phó với Nhật về việc phong tỏa các ven biển — Nga bắt 28 chiếc tàu đánh cá của Nhật.

QUÂN TÀU ĐÃ THÂU PHỤC ĐƯỢC NGÔ TÙNG...

Thượng-hải, 8-9 — Từ sáng hôm qua, hai quân đã bắt đầu đánh nhau nhiều trận kịch liệt.

Có tin nói quả thiệt quân Tàu đã thâu phục được Ngô tùng.

... VÀ THÀNH BẢO SƠN

Thượng hải, 8-9 — Quân Tàu tuyên bố rằng sau một cuộc phản công họ đã lấy lại được thành Bảo sơn, và hiện đã giao cho một toán quân đóng giữ.

TRONG HAI TUẦN BẮN RƠI 61 CHIẾC MÁY BAY NHẬT

Nam-kinh, 8-9 — Ủy viên không quân chính thức tuyên bố rằng kể từ 14 đến 30-8, trong nửa tháng ấy, bắn rơi 61 chiếc máy bay Nhật, trong số ấy hoành tạo đại kiểu lớn 20 chiếc, hoành tạo kiểu nhỏ 24 chiếc, truy trục cơ 5 chiếc, hải quân cơ 3 chiếc.

Cơ sư Nhật thiệt mạng 8 người.

Hiện những máy bay ấy trở làm vật kỷ niệm.

MÓNG CỜ LẠI ĐÁNH ĐIỆN XIN GIÚP TRUNG ƯƠNG ĐÁNH NHẬT

Tuy viễn, 8-9 — Viên chủ tịch Ủy ban chính vụ Nội Mông cùb ở giáp giới Tuy viễn lại vừa điện cho Phó tổng Nghĩa văn một thông giấy ủy Trung ương đánh Nhật, đã phái binh đến chống nhau cùng không tiếc.

TÀU CÓ CÁCH ĐỐI PHÓ VỚI NHẬT VỀ VIỆC PHONG TỎA MIỀN DUYÊN HẢI

Thượng-hải, 8-9 — Tổng trưởng bộ Ngoại giao của Tàu đã gởi một bản công điệp cho liệt quốc hiệp trước rằng vì Nhật phong tỏa các miền duyên hải Trung hoa nên đặt không quân Tàu đã bắt buộc phải tìm cách đối phó với những tàu chiến của Nhật tại miền duyên hải.

Ông yêu cầu các tàu của liệt quốc nên đi cách xa những tàu của Nhật và nên treo hoàng tàu màu cờ riêng của nước mình cho dễ nhận rõ.

Hãng Reuter báo tin riêng người Nhật đã định rõ một nơi riêng rất chắc chắn tại nơi cách Ngô tùng chừng 5 hải lý, để cho các tàu ngoại quốc chạy đi Thượng hải lấy chỗ đậu.

QUÂN TÀU CHIẾN ĐẤU KỊCH LIỆT, SỬA SOẠN VÂY KHÚC BẮC BÌNH

Bắc bình, 8-9 — Theo tin tức mới nhận được ở đây thì quân Nhật tấn công đọc theo hai con đường xe lửa Thiên tân Nam kinh và Bắc bình, Hán khẩu, không tiến được một bước nào mà hình như mấy bữa rày đã phải thối lui là khác vì quân Tàu thình lình sự địch rất rất rồi phản công kịch liệt, gặt gao hết sức.

(Xem tiếp qua trang 4 cột 3)

Riêng 2 tỉnh Bắc ninh và Bắc giang

Hàng mấy vạn nạn dân phải đói và lánh nơi khác

Nước ngập lút không ở được, lại tỉnh Bắc giang có 6 vạn dân phải lánh đi nơi khác. Độ 2.000 người trú tại đồn điền De Mouperat, còn thì rải rác các nơi, hơn 14 vạn dân không có cơm ăn.

Ở Bắc ninh có 15 000 người đói.

* *

Phí vô cuộc bàn con đê Hữu-ái

Hàn con đê nầy tốn công và của không phải ít. Tính cả 4.000 phu, mỗi ngày mỗi người 0$20; còn tiền bao tải, tiền lương các người sở Lục lộ, tiền chi cho lính khố xanh v. v... mỗi ngày mất 1.000$.

* *

Quan Toàn quyền định trích công quỹ 85.300$ để cứu giúp nạn dân

Nghe đâu quan Toàn quyền định trích công quỹ 85 300$ để cứu giúp nạn dân. (trích *Đông pháp*)

TƯ-TƯỞNG BẠN TRẺ

CON ĐƯỜNG KHÔNG THỂ TRÁNH

Nhìn cuộc đời bằng cặp mắt bi quan, các bạn muốn tìm một con đường thong thả êm đềm mà đi tới: không thèm nhìn đời trần tục nữa. Các bạn sụp vào phái yếm thế! Dưới con mắt các bạn, cho đời nầy cái gì cũng bẩn, cũng dơ cả, hay là một cảnh tù ngục, rồi đi theo con đường riêng, tìm thú vui cá nhân, không ngó đời thực tế. Hẳn các bạn là người ích kỷ. Các bạn xây lưng với xã hội.

Con đường riêng ấy là đường trốn nợ đời, có chăng ở đời thượng trung cổ mới có.

Lại còn con đường thứ hai. Một con đường cũng tương tựa như con đường trên, nhưng có khác: đường tìm ngoảng.

Cũng nhìn đời bằng nửa con mắt, nghĩa là đời cũng đầy sự khả ố; tự nghĩ mình không đủ can đảm, chi khí để đua chen, rồi cứ tưởng, muốn chuộc lại đền lầm lỗi của mình, chỉ nhờ có tự bồi bằng cách ngày đêm tự niệm, mình chỉ biết lấy mình, không quan tâm đến ai làm gì.

Trong các bạn — nhiều kẻ ở vào hai phái đó — thử hỏi xã hội làm sao mà tấn phát? Loài người làm sao mà nở nang, nhứt là đời cạnh tranh nầy? Theo các bạn, sẽ quay lại con đường thối hóa.

Mà nên biết: các bạn có trốn đời được đâu! Vì các bạn còn phải ăn, phải mặc, còn mang nợ xã hội giúp kín.

Xã hội nầy đã không nhờ gì các bạn, thế thì các bạn tự xét nó ra sao? Vô vị và chẳng hợp lý chút nào. Các bạn tự biết.

Bước khỏi hai con đường trên, tới một con đường nghịch hẳn: đường khoái lạc!

Chà! Nguy hiểm thay! gai gốc thay, con đường nầy! Ai lại không thích vui? Ai lại không thích sướng? Vì đấy, lắm bạn thả bừa cho nhân dục chạy càn, không bờ không bến. Đi mà không biết đi đâu, làm mà không biết kết quả sẽ là cái gì, rồi phóng túng, chỉ biết làm sao cho mình thỏa mãn sở dục, không ngó ngàng đến đường sau. Hại hay lợi cho người, cho xã hội, ngoài cái thân các bạn, chẳng biết có gì. Thế có ngay không?

Yếm thế? Không nên. Ông C. Wagner đã nói trong quyển «*Jeunesse*» (1) (Tuổi xanh): «Nếu yếm thế mà có lý, thì các bông hoa thôi đơm trổ, các hành tinh không vận chuyển nữa, các nguồn sinh nhân thôi rỉ giọt. Mà hễ vũ trụ một ngày chưa tự tử thì không có gì là chán đời cả (Si le pessimisme avait raison, les fleurs cesseraient d'éclore et les astres s'écrouleraient, la source de vie tarirait. Tant que l'univers ne se suicide pas, il n'y a pas lieu de désespérer de la vie humaine).

Tin ngưỡng viển vông? Có hại.

Khoái lạc? Lại là cái hầm trụy lạc, biết bao người đã sẩy chân!

Vậy thì, phải có một con đường chứ? Con đường thực tế, con đường mà trên đời sống chúng ta phải đi, không thể tránh trở, mà cũng không lẽ nào tránh trở: con đường nhân sanh!

Sống trong một xã hội, có ai giám quả quyết mình không dính dấp đến kẻ khác không?

Vật cần cho xác thể sống là hột cơm, trước lúc đưa nó vào miệng, phải trải qua biết bao tay người nầy, kẻ nọ mới có kia chứ? Mặc một cái áo, đội một cái nón..., cũng đều thế, nào có phải của tự nhiên mà có đâu!

Cái luật «tương quan» (rapport mutuel) chi có con trên dưới đất, may khỏi mắc vào; chứ để loài sinh vật nào khác, thì đều sống trong phạm vi đó. Huống gì loài người sinh tụ hằng ngày tiếp xúc nhau luôn.

Đường thực tế, rõ ràng là con đường quang minh đấy.

Trên con đường nầy, như ta đã biết: việc làm của người nầy, đều có dính đến người kia. Muốn xã hội tốt đẹp, tất nhiên mỗi phần tử có trách nhiệm phải làm sao cho trọn lấy nghĩa vụ, trước giúp mình, sau giúp ích cho người khác, thế là bước đầu có thể nói đến việc gì lớn lao.

Con đường công vì thực tế đã rành rành, muốn đặt chân lên nó, trung gian còn nhiều lối có thể bước lạc đi lầm. Các bạn thanh niên ta, ai đã nhắm tới nó, cần phải giữ chân và nhắm phương hướng cho rành trước khi đi tới.

HOÀI-CHI
(*Người thanh niên*)

(1) Quyển «JEUNESSE» nầy, Mr. đã viết ra đã trên 40 năm, trong nghiên cứu về tánh tình thanh niên rất rành.

Chung quanh vấn đề dẫn thủy nhập điền ở tỉnh Quảng-ngãi

(Bức thơ quan Toàn quyền trả lời cho hai ông Dân biểu Quảng-ngãi về vấn đề ấy)

Dân Nước Nam ta sống về nghề nông, mà giúp cho nhà nông chống với cái nạn khô hạn, hoa lợi được tươi tốt và tăng thêm lên, thì công cuộc dẫn thủy nhập điền là cần thiết hơn hết. Ai cũng biết thế.

Không kể những cuộc dẫn thủy ở Bắc-kỳ, chỉ nói riêng về xứ Trung kỳ là một xứ nhà nông thường gặp cái nạn đại hạn, trên vài mươi năm nay nhà nước bảo hộ lưu ý đến, đã làm được mấy cuộc dẫn thủy nhập điền to tác, như đập dẫn thủy ở Bồ-Lương (Nghệ-an), làm lễ khánh thành tháng trước đây, quan Toàn quyền Brévié có dự lễ và có bài diễn văn kể rõ công cuộc ấy. Đó là chưa kể các nông gian ở tỉnh Thanh Hóa và Phú Yên là khác.

Vấn đề dẫn thủy ở tỉnh Quảng Ngãi, trước kia mười mấy năm, nhà nước đã lưu ý, trù định kế hoạch, nào ngăn giòng nước ở thượng lưu sông Trà, đem nước rưới khắp ruộng đất toàn hạt Quảng Ngãi và rưới thấm đến ruộng đất một vài phủ, huyện ở tỉnh Quảng Nam nữa; nào đào mương thử đất, cản nước, họa đồ, v. v., nhân viên sở thủy lợi Quảng Ngãi đo nhẩm hơn 9, 10 năm, trù việc hoàn thành, chỉ còn đào mương dẫn thủy nữa. Thế rồi đình chỉ, mãi đến ngày nay mà nông dân vẫn còn ngóng đợi, nhất là trong cơn nắng hạn, ruộng nẻ, lúa khô, nhân cái nạn hạn gần vài năm nay, thường ngậm ngùi khi cảm thấy những cái «mốc» bằng xi-măng đông theo dọc đường, hay nơi ruộng nương mà các nhơn viên thủy lợi đã rảo nên từ mấy năm về trước!

Trong cơn ngóng đợi ấy, bỗng dân có cuộc kinh lý của quan Toàn quyền Brévié kinh quá tỉnh hạt ngày 5-6-37. Ngài cùng các quan dẫn tỉnh có đi xem xét những nơi có đập dẫn thủy nhập điền. Nhân dịp, hai ông dân biểu Võ-Hàn và Võ-đình-Thụy có trình lên Ngài một bản điều trần về tình cảnh dân quê, nhứt là sự dẫn thủy cho nông dân ở tỉnh Quảng Ngãi.

Về bản điều trần ấy, mới đây quan Toàn quyền Brévié đã trả lời một cách chân chỉ.

Lược dịch:

« *Saigon, le 13 Juillet 1937.*

« *Tư cho ông Võ-Hàn và Võ-đình-Thụy, Đại biểu tỉnh Quảng-Ngãi.*

« *Nhơn lúc bản chức kinh quá tỉnh hạt Quảng-ngãi, hai ông có trình một bản điều trần tại ngày 5-6-37, tả cho bản chức biết tình cảnh dân quê của qui tỉnh.*

« *Điều cốt yếu trong tờ trình ấy là tỏ lòng ao ước của nông dân về vấn đề dẫn thủy nhập điền, vấn đề ấy rất quan thiết, vì qui tỉnh là một xứ thường hay bị nạn đại hạn hơn cả.*

« *Xin tỏ cho hai ông biết rằng: bản chức đã lưu ý đến vấn đề ấy lắm, và đã nhờ sở chuyên môn sở-quan xét tìm cách đào nông giang cho xứ Quảng-ngãi.*

« *Vậy hai ông có thể yên lòng rằng: Công việc kinh tế trong xứ dân qui tỉnh, bản chức không bỏ qua đâu, tùy theo địa thế và tùy theo ngân sách, nhà nước Bảo-hộ sẽ rán hết sức làm cho mối lợi của xứ dân một ngày một dồi dào, dân sanh càng ngày càng dễ dàng hơn* »

« *Ký tên: J. Brévié* ».

Nay dân Quảng Ngãi tất không nào quên lời hứa của ngài.

B. N. lai cảo

Vài món phát minh trong nghề làm thuốc bắc

1 Lò hấp thuốc và sấy thuốc;
2 Máy tán thuốc ra bột;
3; Thùng làm thuốc bột ra thuốc viên.

Ai để làm thuốc bắc cũng biết công việc tán thuốc, sấy thuốc và viên thuốc là cần, mấy cái phát minh trên rất tiện lợi.

Ai muốn lấy kiểu và hỏi điều gì, do nhà thuốc NHƠN MAI, làng Bình đẳng, Chợ lớn, hay là boîte postale N° 336 Saigon.

Lời kêu của Việt-kiều làm nghề chài lưới ở sông Cửu-long (Lào)

Chúng tôi là kiều dân ở xứ Lào, làm chài lưới, nhờ nhà báo đăng việc con nầy, mong chính phủ coi xét:

Dân Việt kiều ở Lào, phần nhiều sinh hoạt bằng nghề lưới chài, theo con sông Cửu long (Mékong); địa giới con sông nầy quyền về 2 chánh phủ Pháp và Xiêm.

Nghề sinh hoạt Việt kiều ở Lào và Xiêm phần nhiều nhờ cá trong khe, bói giọc theo bờ sông. Làm nghề trong một ngọn sông thì cốt nhờ cái 2 bên, còn nghề lưới thì chỉ nhờ các thứ lưới mắt rộng 1 phân cho đến 2, 3 phân, thì mới có thể ăn hội kiếm cá bán mà nuôi sống được.

Khốn nỗi mấy năm trước đây, bên chính phủ Xiêm cấm các thứ lưới từ 1 phân đến 2 phân không được đưa vào làm trong các khe, bói theo bờ sông; một thời gian lại cấm tiệt không được đưa thứ nào vào làm nữa. Chánh phủ Xiêm đã cấm, rồi chánh phủ Pháp cũng cấm luôn như vậy. Cần giữa lòng sông thì tha hồ ai muốn làm thứ gì thì làm.

Từ khi cấm các khe, bói lại đến bây giờ đã 3 năm rồi, thì có nhiều gia đình làm nghề nầy phải khốn đốn, vì con nhà nghèo sốt nhờ các thứ lưới ngắn nhỏ mà sinh nhai các chỗ ấy, chứ có tiền đâu mua lưới dài rộng, tìm giữa dòng sông cửu nước chảy xiết! Nhưng cũng chỉ biết kêu van vào đâu, bất đắc dĩ phải vơ vét nơi bãi, bờ các chỗ cạn mà tạm sống lừng ngày.

Chúng tôi thiết nghĩ sự bó buộc nghề làm ăn như thế đã nguy. Ai ngờ sắp tới mùa làm nghề năm nay, thì chính phủ lại ra lịnh cấm lưới từ 1 phân đến 3 phân không được đưa ra làm giữa sông nữa, mà chỉ cho làm lưới 4 phân sắp lên!

Ở giữa giòng sông mà cấm như thế, thì biết làm nghề thế nào cho đủ nuôi sống! Biết bao nhiêu hạng chúng dân không cửa nhà, ruộng đất, chỉ có một chiếc thuyền nhỏ nhỏ, cả gia quyến của họ cũng chịu ở đó, mà vơ vẩn lấm ăn lần hồi cho qua ngày tháng, nay nghề làm ăn bị bó buộc một cách nghiêm nhặt như thế, sẽ có hàng mấy ngàn gia đình phải thất nghiệp. Vì làm nghề sinh nhai trên mặt nước, phần nhiều là hạng dân nghèo, chỉ làm các thứ lưới mắt rộng từ 2, 3 phân, bắt các thứ cá lớn lớn, không lớn mà cũng không nhỏ, thì mới có thể dự sống hằng ngày được, nay bị cấm như trên, thì phải xếp nghề, biết làm sao mà nuôi sống cho mình và gia đình! Huống còn phải gánh sưu thuế nặng nề ở xứ Lào nầy nữa!

Việc nầy chúng tôi đã ở kêu các nhà đương cuộc trên nầy, nhưng không hiệu quả gì.

Nay xin bày tỏ ít nguyện vọng thiết tha đăng lên mặt báo, may thấu đến các nhà cầm quyền xét lại, nới sợi dây bó buộc nghề làm ăn cho dân nghèo chúng tôi nhờ, nhất là thấu quan Toàn-quyền Brévié là đấng Thế hiện đương chăm mở mang nghề sinh hoạt cho dân nghèo, thì hàng mấy ngàn gia-đình chúng tôi mới có thể sống được, và cảm ơn Chính-phủ Pháp vô cùng. Rất mong thay!

Việt-Kiều làm lưới xứ Lào ký

Cứu giúp nạn dân Bắc kỳ

Bản báo mới tiếp được bức thơ của ông Hoàng văn Khải (Dân biểu Thanh hóa) và ông Phan Thanh (Dân biểu Quảng nam) gởi cho đồng nghiệp và cả toàn thể dân Trung kỳ, khuyến sự quyên giúp nạn dân bị lụt ở Bắc kỳ, đăng nguyên văn như dưới:

Hanoi, le 9 Septembre 1937

Kính đạt công tiên thể các nghị Dân biểu đồng viện, cùng toàn thể anh em quốc dân Trung kỳ.

Thưa các ngài,

Nhờ một trường hợp riêng, anh em chúng tôi gặp nhau ở Bắc, được thấy những thảm trạng các trận mưa lụt, xảy về đầu tháng nầy ở mấy tỉnh hạ du xứ Bắc kỳ.

Chúng tôi trông không đủ nhẽ lại những tình cảnh khổ sở, khốn đốn của những nhà thiệt hại làm gì. Các tờ báo hằng ngày ở đây đã tả ra một cách rất tường tận. Ở Bắc hiện nay đâu đâu cũng có cuộc lạc quyên, đâu đâu cũng có cuộc tổ chức cứu tế. Tuy vậy, tai nạn tầy trời mà nước người có hạn. Trước những thảm trạng của anh em bị hại, tấm lòng từ thiện, mình đo bát cơm đầu nhiều mấy cũng không phải là thừa. Cứu tế! Cứu tế! Nạn dân còn cần đến mức mãi.

Vì vậy chúng tôi xin có lời trân trọng cùng các nghị đồng viện, cùng toàn thể anh em quốc dân ở Trung-kỳ, để yên cầu các nghị, cùng anh em góp sức vào công cuộc cứu tế chung.

Về mặt thực hành, chúng tôi thiết trông anh em ta có thể, tùy tình thế, cứ từng địa phương, từng đoàn thể, từng cơ quan, xin phép mở ngay cuộc lạc quyên. Thâu được bao nhiêu cứ đem đến gởi ra báo tờ báo lớn ở Hanoi, hiện đương trù tính phương pháp cứu tế.

Mấy lời tâm huyết chúng tôi rất tin ở tinh thần đoàn kết và lòng bác ái của các nghị, cùng toàn thể anh em quốc dân.

Nay kính đạt

Hoàng-văn-Khải,
Phan-Thanh,

2 CHA CON ÔNG TÔN ĐƯỢC TẠI NGOẠI HẬU TRA

Cam tội chứa ông Nguyễn-an-Ninh, ông Hội-đồng Tên cùng có con gái ông ở Gò đen (Chợ-lớn) bị bắt giam. Nay trạng sư đã xin cho được tại ngoại hậu tra.

«Luật Lao-động»

« *Luật Lao-động* », một quyển sách do ông Phan-văn-Thiết (cử nhân luật, 45, rue Aviateur Garros — Saigon, hiện quản lý báo «Hiang et jeune») soạn và xuất bản, rất có giá trị, và có gởi tặng bản báo một quyển.

Trong ấy ông sưu tầm đủ các chỉ dụ, sắc lệnh, nghị định, thông tư về luật lao động ở xứ nầy.

Chủ xưởng và người làm công xem đấy rõ được quyền hạn của mình, khỏi ai lấn hiếp được ai.

Tác giả chia ra từng loại rành rẽ: bắt đầu nói về sự cưỡng bách lao động, rồi lần tới lập nước lao động, tự do lao động.

Sách khổ trung, dày trên 170 trang, giá bán 0$70. Có lời tựa của ông Justin Godard và của ông Nguyễn-phan-Long.

Bản báo có lời cảm ơn tác giả và vui lòng giới thiệu cùng độc giả quyển « Luật Lao động » trên.

T. D.

Giúp nạn dân bị lụt ở Bắc-kỳ

MM. Trần xuân Đàn Giáo sư thương mãi ở Hội Quảng trí Huế	3$00
Học sinh thương mãi ở Hội Quảng trí Huế	3.24
Trần thanh Phùng tức Trần tín Trai Huế	1.00
Cộng	7$24
Số trước	34.00
Tổng cộng	41$24

Buôn bán

Chỉ nên buôn các thứ hàng đã có tiếng nhiều và chắc chắn bán chạy.

NHƯ:

DẦU KHUYNH - DIỆP
KẸO KHUYNH - DIỆP
DẦU BA - CÔ
KÍ-NINH NHÀ - NƯỚC
KEM VÀ PHẤN TOKALON
THUỐC ĐÁNH RĂNG ROSÉMAIL
CÁC THỨ THUỐC HIỆU NHƠN-MAI V.V...

Mua buôn, làm đại-lý, hỏi tại:

HIỆU VIỄN - ĐỆ
ở Bến-Ngự HUẾ

CHÍNH-PHỦ ĐÔNG-PHÁP

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

KỲ THỨ NHỈ NĂM 1937

900.000 đồng bạc

Chia làm NĂM BỘ mỗi bộ 180 000 vé mỗi vé 1 đồng bạc. (NAM-KỲ, CAO-MÊN, BẮC-KỲ, TRUNG-KỲ và AI-LAO) Nơi xổ định ở HANOI, và thôi bán vé trước ngày xổ 2 ngày. Các ngày xổ số sau nầy:

8 Août, 9 Septembre, 14 Octobre, 2-12 1937 và 8 [illegible] 1938

Mỗi lần có 4029 số trúng như sau nầy:

1 số trúng		4.000$	4.000$
8	»	1.000.	8.000.
60	»	100.	6.000.
360	»	50.	18.000.
3.600	»	10.	36.000.
4.029			72.000$

Có năm số lớn chung cho cả 5 bộ

Xổ tại HANOI ngày 6 tháng giêng năm 1938

1 số trúng 100.000$ 1 số trúng 40.000$
1 » » 20.000. 2 » » 10.000.

Những vé hoặc trúng hay không trúng về năm kỳ xổ của năm bộ đều được dự vào cuộc xổ chung lấy 5 lô lớn.

CHÚ-Ý: BỘ NAM-KỲ từ số 000 000 đến số 089 999 và từ số 100000 đến số 189.999 — BỘ CAO-MÊN từ số 200 000 đến số 289 999 và từ số 300.000 đến số 389 999 — BỘ BẮC-KỲ từ số 400.000 đến số 489 999 và từ số 500.000 đến số 589 999 — BỘ TRUNG-KỲ từ số 600.000 đến số 689 999 và từ số 700 000 đến số 789.999 — BỘ AI-LAO từ số 800 000 đến số 889 999 và từ số 900.000 đến số 989 999

Đã có đĩa Victor mới

BAN PHỤNG-HẢO

Cô Phùng-Há, Tư-Sang.
M.M. Năm-Châu, Tư-Ut ca nhiều tuồng mới đặc sắc.

SOCOA
—HUẾ—

ĐẠI-LÝ ĐỘC-QUYỀN
PHILIPS RADIO
VÀ
PILOT

THUỐC PHÁT MINH BỔ PHỔI TRỊ HO

SÁU PHƯƠNG THƯỚC HO THẦN HIỆU ĐỆ NHỨT — CHỨNG HO NÀO UỐNG THEO THUỐC NÀY

N° 4 — BỔ PHẾ CHỈ KHÁI TÁN. — Gồm trị các chứng ho bởi tại phổi yếu và nóng, hoặc ho phong, ho cảm, [illegible] ban rất thần hiệu. Giá 1 ve 0$10

N° 18 — NHI KHOA CHỈ KHÁI TÁN. — Trị các chứng ho con nít, bất luận ho phong, ho gió, ho cảm, gốc ban chưa giứt mà ho, tỷ vị yếu sanh đàm mà ho, thần hiệu phi thường Giá 1 ve 0$10

N° 19 — PHỤ KHOA ĐIỀU HUYẾT CHỈ KHÁI HOÀN. — Trị về ho đàn bà kinh nguyệt không đều, hoặc bởi sản hậu mà sanh ra ho, bất luận đàm nhiều ít, đàm xanh, đàm vàng. Giá mỗi hộp 5 hoàn: 0$80

N° 20 — NAM KHOA BỔ KHÍ CHỈ KHÁI HOÀN — Trị về ho đàn ông, tỷ phế khí suy nhi kiêm ngoại tà, phần khí yếu, tỷ yếu, phổi yếu mà ho, hoặc đàm nhiều, đàm ít, đàm xanh, đàm vàng. Giá mỗi hộp 5 hoàn: 0$80

N° 21 — LỤC LONG THANH PHẾ HOÀN. — Trị các chứng phổi khô, rang tức ngực, ho không đàm, có khi ho nhiều động tim phổi mà ra máu chút ít, bất luận đàn ông, đàn bà, già, trẻ đều dùng được. Giá mỗi hộp 5 hoàn: 0$80

N° 22 — ĐỒNG GIAO BẤT BỬU HOÀN. — Trị các chứng ho ra máu, thổ huyết, lạc huyết, ho máu vướng theo đàm, cầm máu rất thần tốc, đàn ông đàn bà thảy đều dùng được. Giá mỗi hộp 5 hoàn: 1$15, hộp nhỏ: 1$00

NHA THUOC VÕ-VĂN-VÂN THUDAUMOT

Các chi cuộc: HUẾ 87 Rue Paul Bert TOURANE — QUINHON — SAIGON — HANOI — HAIPHONG

Phú-Xuân Học-Hiệu

(HUẾ)

Thi bằng Tốt-Nghiệp Thành-Chung, kỳ thứ hai nầy 2 session, học sinh Bản-trường đậu được 9 người:

(Lê thường-Anh, Nguyễn-Bộ, Hoàng-văn-Cát, Lâm-Lợi, Lê-đình-Sum, Thái-Tiêm, Nguyễn-Tiết, Cao cử-Toản, Phạm-công-Thường)

Cộng với 6 người kỳ đầu (1ère session):

(Lê-văn-Cần, Trương-đình-Lăng, Lương-Nhiêu, Nguyễn-Phục, Nguyễn-đăng Sung, Trương-văn-Xuân),

Cộng cả thảy là 15 người.

Đến 15 Septembre sẽ mở thêm:

1 lớp L. A. M. S.

1 lớp TỨ-NIÊN BỔ-TẬP (4e Année Complémentaire) cho những học sinh muốn học lại lớp Tứ-niên để sang năm đi thi bằng Thành-Chung cho chắc chắn hơn.

1 lớp dạy riêng để đi thi BREVET ÉLÉMENTAIRE và B. E. P. S. (Thi 2 bằng nầy không cần phải có livret và không bạng lệ mấy năm học)

CÁC GIÁO VIÊN: M.M. Trần-văn-Giáo, Cao-đẳng Sư phạm
Tạ-đình-Cung —id—
Nguyễn-bá-Cường, Cử-nhân Văn-chương
Nguyễn-đức-Minh, Cử-nhân

Khoa-huyễn

Ta Đông-kinh ngày 8-9-37. Bộ Hải-quân Tư lệnh Nhật, thông cáo rằng Hải quân Nhật vì lòng nhân đạo, muốn rút nhẹ vòng chiến tranh lại, không những không muốn làm thương tổn đến tính mạng kiều dân ngoại quốc, mà cả lương dân Tàu nữa, cho nên tàu chiến Nhật không hề bắn vào đình, chùa, nhà thờ, trường học; nhưng quân Tàu lạm dụng lòng nhân đạo ấy, đem súng ống và đạn dược đặt vào nơi ấy.

Cái nhân đạo lạ đời làm sao! Vào nhà người ta cướp của giết người, chỉ nhà và bỉ cơn núp vào trong bàn thờ để chống cự để giữ của, mà quân cướp đó bắn gì đi, cũng là nhân đạo chứ sao! Cái nhân đạo lạ đời!

Nhật Hoa ca-xưởng ở Phố-đông là một xưởng dệt lớn ở Thượng-hải, chủ xưởng ấy là người Nhật. Nhân mấy trận « mưa bom », xưởng ấy bị cháy hỏng hư hỏng rất nhiều, con chán ông ta lại nhiều người chết trận. Ông ta tức giận và hoảng hốt, tự mở cửa sau xưởng ấy trong có chứa 30 thùng đạn, 10 cây súng bắn cao, 2 chiếc máy bay, làm vật tặng cho dân Trung Hoa.

Người Nhật bắt khách sạn đó có chứa món quà khí ấy, phải tàu bay đến thả bom, song không thấy tăm dạng gì, vì chúng đã khuân mất!

Ở Bắc-Bình có những xe điều chuyển nghề chở hàng, chở khách như các đô thị khác; sau khi Nhật chiếm Bắc-bình, quân Nhật bắt ép những xe điều ấy chở 30 quân Nhật sang Thiên Tân, anh chauffeur người Tàu làm thinh chở đi, nhưng trong lòng tức giận, máu nóng lên đến cực điểm, đi đến nửa đường vừa hề bờ sông, anh quay lại xe một cái, liền cả mạng anh ta với 30 tên lính kia cùng cái xe điều nộp cho Hà bá hết!

Ở Thượng Hải có người Tàu cầm máy khí xa công cộng, trên có một vị quan binh và 5 sĩ binh Nhật, đi gần đường Thọ phố, anh lái xe cũng vận máy cho xe và khá h lại cả anh ta nhảo xuống sông về thủy phủ!

Nếu những tấn kịch như thế xảy ra mãi, thì cũng nguy cho người Nhật nhỉ!

Sớm mai 8 Septembre, nhà in D pas ở rue Espagne Sa-gòn vừa in xong mở truyền đơn của một người nhóm « L'Avant garde » thì bị một viên thanh tra mật thám được tin tới khám xét và tha hết.

Truyền đơn ấy, mục đích cổ động sống chung làm ăn hòa yêu của nhà đương cuộc cho 5 người đang gam ở khám lớn và vừa tuyệt thực được tại ngoại hầu tra.

ĐÀN ÔNG THẬN HƯ

THUỐC LƯỠNG NGHI BỔ THẬN

của Lê-huy-Phách là thứ thuốc « bổ thận » hay nhất ở xứ này!

Thận là cơ quan hệ trọng cho sự sinh dục của đàn ông. Thận suy sinh nhiều chứng: đau lưng, váng đầu rụng tóc, mờ mắt, ù tai, thân thể đau mỏi, buồn bã chân tay, tiểu tiện khi trong khi vàng, tinh khí loãng... hoặc sinh ra mộng tinh, di tinh, hoạt tinh, nhiệt tinh, lãnh tinh, liệt dương. Các bệnh này đều làm kém đường sinh dục.

1) *Di tinh.* — Khi cường dương không cứ lúc nào, tinh khí không kiên được, mà tiết ra.

2) *Mộng tinh.* — Khi ngủ tưởng giao hợp với đàn bà, tinh khí chảy ra.

3) *Hoạt tinh.* — Tinh khí không kiên. Khi giao hợp tinh khí ra mau.

4) *Nhiệt tinh.* — Tinh nóng.

5) *Lãnh tinh.* — Tinh lạnh.

6) *Tinh khí bất sung nạp tử cung.* — Tinh khí rã rì rì, không bắn vào tới tử-cung.

7) *Liệt dương.* — Gần đàn bà mà dương không cường được.

8) *Sau khi khỏi bệnh phong tình.* — Đau lưng, rụng tóc, váng đầu, kém thân thể đau mỏi, mệt qui đầu, tiểu tiện có ít vần...

Có các bệnh kể trên dùng LƯỠNG NGHI BỔ THẬN số 20 của LÊ-HUY-PHÁCH đều khỏi cả. Bệnh lâu năm lắm cũng chỉ dùng tới 2, 3 hộp đã thấy hiệu nghiệm lạ thường! Giá 1$00 một hộp.

Thuốc này bào chế rất công phu có vị phải tẩm phơi hàng tháng để lấy dương khí; Có vị phải chôn xuống đất đúng 100 ngày để lấy thổ khí. Thuốc này làm toàn bằng những vị thuốc làm cho thận bổ được sinh khí, cố tinh, và đắt nhất là vị « hải cẩu thận ». Công hiệu của thuốc này không phải là nhỏ vì nó giúp cho mọi người được toàn toàn như ý!

ĐÀN BÀ BẤT ĐIỀU KINH

Uống 1 hộp thuốc «Điều-Kinh» của LÊ-HUY-PHÁCH khỏi ngay

Kinh hành khi lên tháng, khi xuống tháng, hoặc 2, 3 tháng mới hành kinh một lần, hay thấy kinh 2, 3 lần trong một tháng... tức là kém huyết mà mắc bệnh bất điều. Kinh đã không điều, còn sinh ra nhiều chứng: váng đầu, ù tai, chóng mặt, mỏi xương sống, ăn ngủ không điều hòa...

ĐIỀU KINH CHỈNG NGỌC số 80 giá 1$50. Riêng dùng cho các bà đã có chồng mà mắc bệnh Bất điều. Dùng một hộp thuốc này kinh điều ngay, lại mau có thai.

ĐIỀU KINH BỔ HUYẾT số 21 giá 1$00. Riêng dùng cho các cô chưa có chồng. Dùng một hộp thuốc này kinh nguyệt điều hòa, lâng thêm sức lực, khỏe mạnh luôn luôn...

LÊ-HUY-PHÁCH

N° 149, RUE DU COTON, 149 — HANOI

ĐẠI LÝ Ở TRUNG-KỲ. — Thanh hóa: Thái Lai 72 Route Bến thủy. Vinh: Sinh Huy 19 phố ga. Huế: Vĩnh Hòa 29 Paul Bert. Qui Nhơn: Trần văn Thiệng Av. Khải định. Quảng-Ngãi: Lợi-Hưng Route Colectiale. Khánh-hòa: Ng. đình Tuyển. Tailleur boulevard. Tuy-hòa: Ng-x Thiều. Đalat: Nam Nam được phòng. Phan-rang: Bazar Tứ hoa. Phanri: Ích công-thương cục. Faifoo: Châu-Lâu, 203 Pont Japonnais. Pleiku, Thái quang Khanh. Và khắp các tỉnh lớn Trung, Nam, Bắc, Ai-lao, Cao-mên đều có đại lý cả.

VIỆC TRONG NƯỚC

HUẾ

Ngày kỷ niệm ông Nguyễn-Du

Nhân ngày kỷ niệm ông Nguyễn-Du tác giả bản «Kim-vân-Kiều», hội Quảng-trí có lễ chọn một ngày hội vào ngày 21 Septembre. Ngày ấy ông Nguyễn-tiến-Lãng sẽ diễn thuyết tại viện Dân-biểu, về «truyện Kiều và tâm hồn người Nam».

Ô-tô húc xe kéo giữa cầu Trường-tiền

Khi 9 giờ sáng ngày 11 Septembre này, các xe cộ ở đường Paul-Bert qua tới giữa cầu Trường-tiền chờ nhịp cầu đương sửa, (theo luật đường đã yết, đều phải dừng lại, chờ các xe cộ bên kia đường Jules-Ferry đi qua hết rồi thì xe bên này mới được qua), người ta Cảnh-sát gác đoạn cầu ấy vừa thổi còi cho các xe bên này qua, thì có xe kéo số 283 tranh đi trước, bị chiếc ô-tô số A 443 của ông Thái-y Đào-văn-Trung, hắc nhằm chỗ xe kéo bị gãy nát hết một bánh, người phu bếp ở trại lính tây ngồi trên xe bị thương ở hai đầu chân, tên phu xe kéo cũng bị thương nơi hai đầu gối.

Người cai Cảnh-sát liền bắt xe kéo khác chở xe hư qua sở Cảm và chở 2 người bị thương lên bệnh-viện bằng hỏ...

X.

THANH-HÓA

Viên Lại-mục phủ Đông-sơn bị huyền chức

Vì tên Lạ thất cổ chết trong nhà, nên Lê-xuân-Trí, người làng Thọ-phật, tổng Thạch-bích, phủ Đông-sơn, bị giam cứu lâu ngày tại Phủ. Lê xuân-Trí có đơn kêu, quan Án-sát Thanh-hóa về tới Đông sơn mở cuộc điều tra. Nghe trong vụ này, có lời mạnh mối thế nào, nên viên Lại-mục phủ Đông-sơn là ông Tôn-thất-Triêm bị huyền chức để đợi xét.

Hiện Tỉnh, Tòa đang mở cuộc điều tra.

P. V.

Việc gả bạc với học hội Tri-tân

Đã hơn hai tháng nay, trong nhà hội quán hội Tri-tân có đặt 5 cái bàn để đánh tổ tôm lấy tiền. Suốt đêm ngày, người vào ra tấp nập, tiếng trống lần tiếng xướng bài ồn ào, làm cho nhiều hội viên tới đọc sách xem báo phải phàn nàn. Vừa rồi, họ đem 5 cái bàn ấy xuống nhà giặy học!

Nguyên cái nhà nầy do quan Công-sứ Celas trích công quỹ 800$, giao hội làm, để hàn ngày thì giặy lớp học thợ, hàn đêm giặy cho người lớn tuổi học thêm chữ Pháp. Nay làm nơi tụ hợp của cuộc đỏ đen, thì còn gì là tôn chỉ hội học nữa!

Người ta mong ông Hội-trưởng nên xếp lại chơi ấy lại.

Một hội viên

NGHỆ-AN

Trong hai ngày có liền ba vụ chết trôi

1) Thông, quán xã Yên-sở (Phủ Diễn) sáng mồng một tháng 8 ta này (6-9-37) dắt bò đi cày, gặp phải trộc lội, y cởi áo quần đưa cày và bò qua trộc lội rồi, chẳng biết xuống rửa hay thế nào, bị sa xuống chỗ sâu, rồi chìm lỉm! Lúc người anh biết thì đã chết lạnh rồi, liền trình quan Phủ phái khám và nhận về chôn.

2) Cũng hôm ấy, thì Ứ, quán làng Đinh-thì huyện Yên-thành, đi cấy, lội qua kênh, rồi bị nước cuốn không quựng lại được, đành theo ngọn nước chảy xuôi! Đến chiều mới tìm được xác dạt ở bờ kênh, liền trình với quan Huyện phái khám đem về chôn.

3) Hồi 3 giờ chiều mồng 2 tháng 8 (6-9-37), ở đoạn sông Hồng-giang, thuộc xã Cẩm-hàn, tổng Hồng-trường (Phủ Diễn) có 2 người dân bà đang bắt cá ở trên bờ sông (Hoa xuyên và Hoa-hợp); đang khi lái cái bắt cá, bỗng nghe có tiếng la oái: « Ai cho chúng hay bắt cá đây! » (Đấy là câu nói của người đi khám đê Hồng-giang). 2 người dân bà hoảng hốt phá chạy, chị nầy đụng phải chị kia, đều cùng nhào xuống sông cả hai, trôi lên sụt xuống, những người đi trên đê, thấy thế, chạy xuống tiếp cứu đưa lên được cả 2 người, song người nào cũng đều hết thở, chỉ còn nóng ở chỗ ngực ấm, và chân tay còn mềm, gia nhân 2 người nầy đang tìm cách để chữa cho sống lại, chưa biết có được hiệu quả gì không.

L. T.

Hai người dân ngụ cư bị trói và bị giam tại nhà kiểm đoàn!

Việc dân ngụ cư tại làng Thanh-thủy, huyện Nam đàn, (*Tiếng dân đã đăng trong số trước*) chưa được cơ quan trên xét xử, mà thấy dân ngụ càng ngày càng bị hành hạ thêm.

Hôm 3 Septembre, thấy kiểm đoàn Ng. hữu-Nghiêm đem mấy tên đoàn phu vào nhà hai người dân ngụ cư là Hà-k áo-Hòa và Nguyễn-Chuyên, tịch dao rựa và đồ làm vườn, rồi bắt cả hai người trói cánh thì lại đem về nhà kiểm đoàn giam một đêm. Sáng sớm ngày 4 Septembre lại đem đến nhà lý trưởng giam, đến trưa mới tha cho về.

Hương lý lăng chách, rõ lộng hành quá!

D. N.

Bị đòi hỏi vì viết thơ hỏi pháp luật tại bộ Tư-pháp

Độ trung tuần tháng Avril vừa rồi, tại phủ Hương-nguyên có xử việc tên Hải và tên Cường quán làng Ngọc-điền đi tát nước và đánh nhau ở làng bên cạnh. Chẳng hiểu việc xét xử ra sao mà dân bất phục tình, nên có xuống kiện Tỉnh. Đối với việc ấy, một ông đồ nho ở làng Ngọc-điền (Nguyễn-mộng-Lý) có viết thơ hỏi bộ Tư-pháp xem thử tại quan địa phương xử có đúng luật pháp hay không.

Thì hôm 3 Septembre, tòa án đệ nhị cấp đã đem vụ ấy xử lại, và có giấy đòi cả ông Nguyễn-mộng-Lý tới tòa nữa.

Theo giấy đòi, ông Lý có tới hầu tại tòa, song quan Tòa lại bảo ông về, hôm sau mới hỏi.

Đối với thân quê, một người thường dân mà viết thơ hỏi luật tại Bộ, cũng là một việc mới.

Chờ xem việc xử ra sao.

Dân nguyện

HÀ-TỊNH

Vụ phát cháy núi rất oan

Chúng tôi là dân xã Y-tự, tổng Đồng-phú Thạch-hà xin quan trên xét một việc oan ức sau này:

Nguyên một con đường từ phủ Thạch-hà qua huyện Hương-khê, chính giữa cột km 20, nhà Kiểm-lâm ở và cột số 15 km. ấy. Ngày tháng 4 ta, có xảy ra sự lửa cháy ở cột 18 và cột 19. Địa phận xã chúng tôi đến cột 15 và 16. Chỉ ấy năm trước xã chúng tôi đã làm giấy nhượng cho nhà nước làm sở Kiểm-lâm rồi. Đó là nói về sơn phận, còn dân cư xã chúng tôi thì tới đó đến 15 km. lại người đi rừng làm củi tiếp chỗ ấy là chung cả dân hai phủ huyện.

Trộm nghĩ, địa phận thì không phải địa phận xã chúng tôi, lại cách xa, người làm rừng cắt tiếp thì dân cả hai phủ huyện, vả chỗ cháy ấy gần tiếp nhà Kiểm-lâm, thì sự cháy ấy quyết không phải xã chúng tôi chịu trách nhiệm.

Vậy mà có trát sức phạt xã chúng tôi 7$50 bạc, thật là oan ức quá! mong quan trên xét cho.

Thân hào, chức dịch đều ký tên

Lý trưởng ấp triện

Chánh lũng cắt thực

QUẢNG-NGÃI

Sức khai dân đinh

Thượng tuần tháng Septembre này, thấy có lệnh quan trên sức các xã thôn Quảng-ngãi (không rõ ở tỉnh khác có vậy không) kê khai số dân đinh từ 20 đến 35 tuổi, mỗi làng được bao nhiêu, trình lên quan trên biết. Hiện nhiều xã thôn đã kê khai. Có phải về vấn đề «quốc phòng» chăng!

P. V.

(Xem qua trang 4 cột 4)

Lại nạn ôt-ô ghê gớm!

CỨ CHỈ LẠ THƯỜNG CỦA MỘT VIÊN SƠN-ĐÀM

THỪA-THIÊN. — Độ 5 giờ chiều ngày 11 Septembre này, chiếc xe camionnette số A. 3213 của M. Hồ-viết-Hảo ở Huế, chở hành khách từ Huế xuống Cao-hai khi chạy qua Đá-bạc sắp qua một cái cầu, thì bị chiếc ô-tô số T. 5794 của một người Pháp ở sau chạy đến thật lanh để đánh qua cầu trước; lúc đầu máy xe ô-tô vào lọt được trong cầu, thì tại xe phía sau của xe ấy gạt nhằm đầu xe camionnette của Hồ-viết-Hảo, làm cho xe nầy nhảo từ nơi đầu cầu xuống ruộng sâu, tên aide chauffeur xe ấy Hồ-viết-Hảo là Mai-Thông bị đầu đập cả hai ống chân chàng nhiều vết thương ở lưng và tay rất nặng, 3 người hành khách cũng bị thương chung mình.

Được tin quan Huyện Phú-lộc đến khám xét, vừa có quan kỹ sư sở Lục-lộ Huế đi qua, thấy thế, liền chở hai người hành khách thương nhẹ lên bệnh viện Huế băng bó, và phi báo cùng quan thầy thuốc, cho xe nhà thương xuống chở các kẻ thương nặng về cấp cứu.

6 giờ sáng hôm sau (12 Septembre), có viên Sơn-đàm B. ngồi xe moto về khám và lập biên bản, chở xe Hồ-viết-Hảo vào cứ sự thật sao khai vậy. Thế mà viên Sơn-đàm kia bảo M. Hảo nói gian, rồi đánh và đá M. Hảo một cú nơi vế bên trái bị bầm và tẹt da!

Nghe M. Hảo đương đi xin giấy chứng chỉ của quan thầy thuốc, để thưa về cử chỉ trái pháp của viên Sơn-đàm ấy.

P. V.

Tin làng báo

« NHẬT-BÁO » do ông Trương-lập-Tạo chủ nhân sáng lập, ông Nguyễn-bảo-Toàn giám đốc, đình bản mấy lâu, nay đã tục bản.

Tòa soạn ở số 137, đường Lagrandière, Saigon. Giá báo mỗi năm: 5$00, sáu tháng 2$60, mỗi số 0$10.

Bổn báo có lời giới thiệu cùng độc giả.

XÀ-PHÒNG NHÀ-QUÊ

Xà phòng Nhà-Quê mới ra đời và được chứng nhận tại Tòa Qui-nhơn rồi. Các Cô, các Chú và các bà nhà Phước mua dùng nhiều và có lời khen « Xà phòng Nhàquê tốt hơn hết ».

Tại sao xà phòng Nhàquê tốt hơn các thứ khác?

Vì
1°/ Nếu theo kiểu Marseille, lọc lấy thuốc ra bày bán mới thành xà phòng được.
2°/ Xà phòng Nhàquê ở chính nơi thổ sản dừa, nên nấu tinh phần đầu.
3°/ Xà phòng Nhàquê không tốp, giặt ít hao, nhiều bọt và mau trắng y phục, lại xài ít nước mà không hôi.

Vậy các Ngài nên coi chừng các thứ xà phòng phấy sống, vì dùng đến phải mau hư y phục!

Xà phòng Nhàquê mong các Ngài cảm lòng tán thành cho nên kỹ nghệ nước nhà mới mở lần đầu tiên mới sáng giá được đứng vững và thịnh vượng, rồi đa tạ.

Xà phòng Nhàquê cần nhiều Đại-lý đã tư cách khắp nơi.

Ngài nào cần hỏi điều gì, xin viết thơ thương lượng.

Savonnerie Nhà-Quê

NGUYỄN-NGỌC-THINH

Fondé pouvoir

BÌNH-DƯƠNG

(Annam) *Phú mỹ*

CHU TÔN!

ai muống ngâm ngừa cho khỏi

CHO KHỎI ĐAU

NHỨT LÀ

Khan cổ, đau dóc giọng, yếu tim, đau phổi thì chỉ có ngậm THUỐC HƯỢN

VALDA

Hơi thở đã thông mà lại được Khỏi lo cảm mạo thương hàng Dầu có thở hít buồi hầm đơ dáy hay là có vật độc.

Thì cũng Khỏi lo đau

Còn có đau: Sổ mũi, Khan cổ, Kimo tiếng, nóng lạnh cũng là ho, thì cũng cứ dùng THUỐC

PASTILLES VALDA

ngậm thong hơi tốt lắm.

Mà phải nhớ mua thứ thuốc đó mới linh nghiệm

Coi cho Ký trên nắp hộp có hiệu chữ

VALDA

MỚI THIỆT PHẢI

THƠ TÍN

Cùng dân làng Minh-hương, An-nhơn, Bình-Định

Bài nói chuyện bảo cử ký trưởng mà không bỏ lên và xét thế ở cổ rõ ràng chưa đăng được.

Cùng dân mấy làng ở phủ Quảng-ninh, Quảng-bình

Có được mấy bài kể chuyện những lạm vì hà hiếp của mấy bác lý bào v. v.. trước hết, các ông phải làm đơn kể rõ mỗi việc chứng cớ bằn hẳn, kêu tới quan địa phương xét, đăng báo chỉ gởi bản sao cái đơn ấy là đủ, cần kêu trắng như thế vô ích, xin miễn đăng.

Ô. Hải mục, Duy xuyên, Quảng nam

Về chuyện linh trạm bắc tem, ông phải đưa vài chứng chắc chắn, bằn báo mới đăng.

Ô. Ph. đ. N. Trung xã, Thạch hà, Hà tĩnh

Có 3 sao trường mà chú chán kiện nhau, việc không tốt sẽ, xin miễn đăng.

Ô. Tr. Th. Xuyên đông, Duy xuyên, Quảng nam

Ông muốn trả lời cho bài đăng ở tờ báo nọ thì gởi ngay cho báo ấy là phải lẽ hơn.

Cùng người đâu phủ Điện bàn, Quảng nam

Về chuyện rốt ăn đánh vỡ cải v. v., đánh ở đâu? Ngày tháng nào? Vì cớ gì? Xét ngày nào? Nói rõ đầu đuôi mới đăng được.

Ô. B. K. H. Phú xuân trường, Nam định

Bài viết lôi thôi dài quá, lại viết 2 mặt giấy, không đăng được.

Cùng anh em cu ly đắp đập Duy lộc, Duy xuyên, Quảng nam

Việc bắy bìn bão đã đăng rồi, anh em có ưa thì sử kêu với nhà pháp luật.

Cùng ông Th. Ph. Thanh-hóa

Có được bài thuật «hội đồng» của ông, vì dài quá và cũng không thể đăng tất được.

Ô. Phạm thế Lộc, Phanthiet

Nhận đủ 2 mandats rồi. «Trả đến » là vì từ 16-8 đến 15-9-37 tính theo giá mới, ông còn thiếu 0$12 thôi.

Ô. Trần nguyên Đạm, Tả sơn, Mộ đức, Quảng ngãi

Được mandat 2$ đến 31-5-38 còn thiếu 2$32.

Ô. Ng. trọng Quế, Chợ dừa Bồ lưng

Được mandat 3$ đến 28-2-38 hết hạn.

T. D.

Số 4

THI TỪ TÙNG THOẠI

MINH-VIÊN

(Tiếp theo)

IV

Nguyễn-Tiêu-La tiên-sanh (tên Thành, thường gọi Hàm (chữ Triết phu) (làng Thạnh-mỹ Quảng-nam), Tán-tương đời Cần-vương, mật-hữu của 2 cụ Phan-Sào-Nam và Phan-Tây-Hồ lại là người rất trọng yếu trong thời đại tân cựu nầy vậy.

Dân-biến năm Mậu-thân, thân-sĩ tỉnh Quảng-nam trước sau bị bắt có hàng trăm đều giao về tỉnh giam xét. Duy tôi cùng Tiểu-La tiên-sanh bị bắt trước nhứt, giam riêng ở nhà ngục Faifo (Faifo cách tỉnh lỵ độ 30 km. Tòa-sứ và các sở công ở đấy), mỗi người giam riêng một phòng, trên 3 tháng trời mới giải giao tỉnh giam xét.

Nguyên khi bắt tôi có quan một đốc Phương-xá cùng 10 người lính tập với một quan lãnh, một người thông-ngôn cùng với tổng-lý tới nhà bảo tôi rằng: « Có điện quan Công-sứ Faifo mời ông ». Đoạn, sang trạm Bản-an xuống Tam-kỳ (đi trạm có lính gác đi hai bên) rồi thuê đò ra Faifo, đến Faifo thì trời đã tối, quan một dẫn tới một cái phòng bảo tôi rằng: « Ông vào đấy nghỉ, sáng ngày sẽ lên yết quan Sứ.

Tôi chưa kịp trả lời thì một tiếng cạch! cửa phòng đã khóa lại, bốn bên kín mít, tôi mới biết là cái bẫy tôi giam người! (vì từ nhỏ đến lớn có biết cái « bẫy » là cái gì đâu).

Sáng ngày, độ 7 giờ, có một người lính tập mở cửa, một tên tù vào đem thùng nước tiểu ra, tôi liếc thấy cách cái sân giữa chừng 3 trượng, một cái phòng bên kia đối diện với phòng tôi cũng mở cửa, trong cũng có một người, nhìn kỹ thì người bị giam ở phòng ấy không phải là ai lạ, chính là Tiểu-La tiên-sanh. Hai người chúng tôi cùng ngó nhau mà cười, song chỉ trông nhau hăng cọn mắt mà không nói được câu gì. Cửa phòng đã khóa lại mất!

Đến 10 giờ, người lính tập lại mở cửa, có người mang cơm và đồ ăn vào. Tôi lấy làm lạ, không rõ cơm nầy ai nấu, sau lại đem vào cho mình ăn? Hỏi, mới biết là bác cai... vâng lệnh ngục quan nấu cơm cho một người tù mới bắt giam tức là tôi. Sau nghe nói mỗi người tù bị bắt về giam, ghi tên vào sổ tù thì cấp khẩu phần mỗi ngày 0$03 mà cai kia bao nấu.

Sau bữa cơm xong, tôi nói với người lính xin đi cầu tiêu: cầu tiêu ở sau trại lính, cách một cái sân thật rộng, khi người nào đi tiêu thì có một người lính mang súng đi theo sau. Nhà tiêu có ba chỗ ngồi ngang nhau, ngoài có tường ngăn, tường có cửa, người lính tập đứng gác ngoài cửa. Tôi vào phòng tiêu, thì Tiểu-La tiên-sanh cũng do một người lính dẫn lại. Thế là 2 anh em được ngồi trong cầu tiêu nói chuyện nhau. Từ đó mỗi ngày sau bữa cơm trưa là 2 người cùng đi cầu tiêu cùng nói chuyện, có tin tức gì cùng ý kiến gì cũng trao đổi nhau được. Đó là một việc thú trong tù không sao quên được, nên ghi vào đây.

Đồng thời tôi ở ngục Faifo, có quan một coi ngục M. Sogny thường ra vào sau thành người quen. Người Pháp biết tôi thì M. Sogny là người dân tiên vậy.

V

Châu-thọ-Đồng tiên-sanh, tên là Thượng-Vân, người Minh-hương (Faifo), bạn thiết của Tiểu-La tiên-sanh. Nhà Châu-quân ở giữa thành phố Faifo, là nơi khách mua bán qua lại, tiện đường giao-thông nhân-sĩ Nam Bắc vào Quảng-nam thường ngụ nhà Châu-quân, mà thơ từ ở ngoài gởi về thông tin tức cho Tiểu-La, cũng gởi Châu-quân chuyển-đạt.

Cuộc dân-biến năm Mậu-thân xảy ra, có ai mách việc ấy cho nhà đương cuộc, Châu-quân bèn bị bắt hạ ngục. Ngay từ ngày vào ngục, Châu-quân tuyệt-thực.

Đầu tiên giam ở ngục Faifo, rồi giải giao tỉnh quan tra xét. Cả quan Tây và quan Nam hỏi, Châu-quân, đều nhận chịu một cách khẳng khái, không dấu diếm chút nào:

« Người nước sang Nhật-bản và bạt dân xin thuế, chính tôi là một người chủ mưu, không ai dám dự vào cả ».

Tòa Nam-án kết án Châu-quân chung-thân đày Lao-bảo. Kể từ khi Châu-quân bị bắt đến thành án, trên 20 ngày, một hột cơm không vào trong miệng, mỗi ngày chỉ uống vài chén nước trà loãng do người con đem vào thôi.

Nghe Châu-quân nhịn ăn lâu ngày, tôi định không thể uống được (Châu-quân đã giải lên tỉnh mà tôi cùng Tiểu-La tiên-sanh còn giam ở ngục Faifo). Bỗng một ngày nọ, 11 giờ, cánh cửa phòng giam tôi bỗng mở toang, có mấy người lính tập dẫn 5, 6 người tù vào, có 2 người dân vòng 1 người dẫn vào, cùng giam vào phòng tôi. Hỏi thì họ nói tù bị đày Lao-bảo, gởi giam tạm buổi mai, đợi chiều lên xe hỏa (Lúc ấy đường Faifo-Tourane có đoạn đường xe hỏa đi phía núi Ngũ-hành).

Còn nữa,

GRATIS 1937
PRIX COURANT ILLUSTRÉ
Maison A. MAURY, fondée en 1860
PARIS — 8, Boulevard Montmartre, PARIS (9e)

Dĩa hát VICTOR
Phụng - Hào 1937

Mlles Phùng-Há, Tư-Sạng.
M.M. Năm-Châu, Tư-Út ca nhiều bản mới đặc sắc. Dĩa hát bộ Saigon TÂN-THÀNH-BAN danh tiếng nhất ở Nam-Kỳ, Hướng-đạo, hát Cao-Miên, đờn ngũ âm.

Đại-lý dĩa VICTOR, máy hát DOUGLUS và máy VICTROLA

LÊ-VĂN-TÀI
82 -.- rue G. Guynemer -.- 82
SAIGON

TRUNG NHẬT CHIẾN - TRANH

(Tiếp theo trang nhất)

Hiện thời mặt trận kéo dài ra từ Mã xương, khắp bên đường xe lửa Thiên tân, Nam kinh tới giáp nhà ở Lạng giang.

Hai quân địch giao phong nhiều trận quyết liệt. Tổng Hành dinh Nhựt phải nhìn nhận rằng quân Nhựt vẫn chưa đánh đuổi quân Tàu ra khỏi trận tuyến h ồm trở, kiên cố hết sức của họ ở trong miền nầy.

Tình thế Bắc kinh và các miền phụ cận rất là nguy hiểm, nghiêm trọng. Các đường giao thông của quân Nhựt bị quân nghĩa dũng Tàu chặn nghẹt hoài.

Lãnh sự Nhựt kỳ, thừa lịnh chánh phủ Kua thịnh đốn đã yêu cầu 600 kiều dân Mỹ còn ở lại Bắc kinh nên gấp rút dời đi nơi khác vì sợ trễ nải, quân Tàu đánh tới và vây khốn thành đô thì hết thể đi đâu nữa được

QUÂN CỘNG TỈNH SƠN TÂY THEO NAM KINH RA MẶT KHÁNG NHẬT

Luân-đôn, 9-9 — Theo tin điện của phái viên báo *Daily Herald* ở Tàu gởi về thì những đạo quân Cộng sản trong tỉnh Sơn tây, hồi nào đến giờ vẫn nghịch với Chánh phủ Nam kinh và đã từng đóng một vai tuồng trọng yếu trong vụ bắt cóc Tưởng-giới-Thạch ở Tây an hồi mùa hạ năm ngoái và từ ngày khai hấn tới bây giờ vẫn không động tịnh tham dự chiến tranh, mới đây đã đổi hẳn thái độ.

Các đạo quân Cộng sản đó, đã tuyên bố trung thành và chịu sự chỉ huy, điều khiển của Chánh phủ Trung ương.

Hiện thời, quân Cộng đang tiến đánh quân Nhật chiếm giữ miền Trương gia khẩu, tiền đạo quân đó đã gặp quân Nhật và hai bên xáp chiến rồi

QUÂN NHẬT ĐÃ VÀO TỈNH SƠN TÂY

Bắc-kinh, 8 9 — Quân Nhật miền Nam Trương gia khẩu đã kéo tới công phạm biên giới tỉnh Sơn tây, và đã lấy một huyện thành địa đầu.

Tin sau cho hay rằng quân Nhật đã tràn vào nội địa tỉnh Sơn đông nữa.

Đồng thời không quân của Nhật cũng hoạt động một cách phi thường, đã thả trái phá xuống giết hại mấy toán quân Tàu đóng ở Moutouken (?).

HẢI QUÂN NHẬT MUỐN KIỂM SÁT CÔNG VIỆC THƯƠNG CHÁNH CỦA TÀU

Hương cảng, 8-9. — Quan Tổng thanh tra Thương chánh của Tàu mới đánh điện báo cáo với chính phủ Nam kinh rằng hai chiếc tàu Thương chánh của Tàu đậu trên sông Minh ba mới bị máy bay Nhật bắn phá, làm hư hao nhẹ bộ máy và thiệt mạng hết 7 người.

Liền đó nhà đương cuộc đã hạ lịnh cho hết thảy tàu thương chánh lập tức về bến.

Những tàu đó chỉ đáng về việc Thương chánh, thế mà trong khi chưa tuyên chiến, máy bay Nhật đã bắn phá làm thiệt mạng đến mấy người Anh giúp việc cho sở Thương chánh thật là có lỗi.

Thượng-hải, 8-9. — Nói về việc quân Nhật bắn phá tàu Thương chánh của Tàu viên đại diện của sứ quán Nhật tuyên bố với thông tín viên của hãng *Havas*: Tàu Thương chánh của Tàu đã buộc phải nằm ụ cũng không sao, vì quân Nhật đã cấm đường hàng hải rồi, từ đây không còn có tàu bè nào buôn đồ lậu nữa đâu mà sợ.

Sau chót nói về thuế thương chánh của Tàu đã bảo đảm để trả các món nợ cho Âu-Mỹ, người thêm rằng: tàu bè của Nhật sẽ thân hành kiểm tra mọi công việc Thương chánh của Tàu.

NHỮNG TRẬN THẮNG LỢI CỦA QUÂN TÀU Ở THƯỢNG HẢI

Thượng-hải, Hôm 6 Setembre, quân Nhật ở bến Hồng giang đã trộm, bị Tàu đánh lui mãi đến đường Quan công, không ngờ có viện binh đến, sáng hôm 7 Septembre, từ dưới tàu bắn lên để cho bộ, cho xe thiết giáp đi đầu, phản công quân Tàu. Quân Tàu đông sáng cố xay bắn lại, và cho xe thiết giáp lấn xả vào mặt trận. Quân Nhật thua thế, tả dực thì lấn đường Vương gia đầu, hữu dực thì lấn đến đường Ngũ đầu.

Đánh nhau mãi đến sáng hôm 8 Septembre, thì viện binh của Tàu kéo đến đem toàn lực ra đánh quân Nhật, thành một trận giáp lá cà. Quân Tàu đông đại đạo xông vào chém quân địch như chém chuối. Quân Nhật phải bỏ khí giới chạy ra khỏi Vương gia đầu Quân Tàu thừa thắng đuổi theo, mãi đến sáng hôm qua, đánh đến đường Quan công Nhật hết đường chạy, phải trút xuống cả vũ công

QUÂN NHẬT SẮP ĐÁNH BẮC-HẢI VÀ HẢI-NAM

Đông-kinh, 9 9 — Tướng Du-hân-Mưu, chỉ huy quân đội ở Quảng đông, đã hạ lệnh cho tướng sĩ ở Bắc hải và Hải nam sửa soạn trong 24 giờ để ứng chiến, vì đã thấy thấp thoáng bóng máy bay Nhật trên đảo Hải nam và Lôi châu để thám sát tàu của Tàu đi lại trong vịnh Quảng châu.

HAI QUÂN ĐÁNH NHAU GẦN THIÊN-TÂN

Thiên-tân, 9-9 — Tối hôm kia và tối nay nam Thiên tân, thành linh nghe tiếng súng dữ dội.

Hiện quân Nhật vẫn theo dọc đường xe lửa Thiên tân - Phổ khẩu tiến đến Mã xương; song quân Tàu đã chiếm cứ được lạc huyện, hai bên quân tả hữu đều tiến rất mau, về phía trước vẫn giữ Mã xương

ANH VÀ MỸ TÍNH PHONG TỎA NƯỚC NHẬT

Hoa thịnh-đốn, 8 9 — Nhà đương cuộc thương thuyết yêu cầu hai chánh phủ Nam kinh và Đông kinh rút quân ra khỏi Thượng hải, và trù tính sự hiệp tác giữa 2 nước để đối phó với Nhật, nếu nếu hải quân Nhật chịu xét và bắt bớ thương thuyền của Anh, Mỹ.

Chính phủ Huê kỳ yêu cầu nhà đương cuộc Anh trích trong hạm đội Anh đóng trú ở trong Địa trung hải, ít ra là 6 chiếc thiếc giáp hạm đặng đưa sang Viễn đông, và nếu cần thì sẽ đưa những chiến hạm có tốc lực lớn hơn qua thay thế mấy chiếc tàu chiến đó

Nhà đương cuộc hải quân Mỹ tuyên bố với Tổng thống Rosselvelt rằng: «nếu đóng chặt cửa Tàu gia ba và kênh Panama thì nội trong 4 tháng, lực lượng của Nhật sẽ tan nát; và theo hiệp ước hội Quốc liên thì Anh Mỹ có quyền thi hành việc ấy».

NHẬT KHÔNG CHỊU NHẬN LỖI VỀ VỤ ĐẠI SỨ ANH BỊ THƯƠNG

Đông-kinh, 8 9 — Quan Tổng trưởng Ngoại giao Nhựt đã công bố bản phúc điệp trả lời cho bức thư không nghĩ của chánh phủ Luân đôn về việc Đại sứ Anh bị máy bay thả trái trọng thương ở Thượng hải.

Đại ý bản phúc điệp nầy nói rằng chính phủ Nhựt hết sức tiếp về việc tai nạn đã xảy đến cho Đại sứ Anh nhưng đã làm ăn kết hết sức bỡ ngỡ, mà rốt cuộc vẫn không tìm được một chút gì chứng rằng phi công Nhựt là thủ phạm gây ra vụ nầy. nên chính phủ Nhựt không thể nào chịu lấy trách nhiệm được.

Sau cùng bản phúc điệp nói rằng tiếc một đều giữa lúc chiến tranh mà Đại sứ Anh lại đi vào trong trận tuyến của Tàu mà không cho ai hay biết cả, nên mới đến đổi xảy ra tai nạn như thế. Vậy mong từ đây về sau, mỗi khi một viên quan lại của Anh đi lại trong vòng chiến tranh thì cho quân Nhựt biết trước để tìm cách tránh sự công kích những người không tham dự vào cuộc chinh chiến.

NHẬT ĐÃ CHIẾM NHÀ GIÒNG MỸ Ở THƯỢNG-HẢI

Thượng-hải, 7-9 Kiều dân Mỹ ở Thượng hải vừa đánh điện về Tổng thống Roctevelt và quốc vụ khanh Cordell Hull yêu cầu bảo vệ cho các cờ Mỹ và cho tàu chiến Mỹ ở Thượng hải.

Lại có tin rằng quân Nhật đã chiếm đóng nhà giòng Mỹ ở ngoài thành phố, và đương bày thế trận dưới ba lá cờ Mỹ treo trên nhà giòng

Lãnh sự quốc Mỹ định phản đối việc nầy.

NGA SÔ VIẾT LẠI BẮT TÀU ĐÁNH CÁ CỦA NHẬT

Đông-kinh, 8-9 — Bữa qua đây 7 9, tại ngang vịnh Posiet ở phía bắc nước Cao ly, nhà chuyên trách Nga sô viết lại chặn bắt thêm 8 chiếc tàu đánh cá nữa của Nhật.

Tổng số tàu đánh cá của Nhựt bị Nga chặn bắt giữ, tính tới bữa nay, là 28 chiếc rồi.

NHẬT SẼ CÓ PHƯƠNG PHÁP ĐỐI PHÓ VỚI VIỆC NGA GIỮ TÀU ĐÁNH CÁ NHẬT

Đông-kinh, 9-9 Chính phủ Nhật rất lưu ý đến việc Nga giữ tàu đánh cá Nhật ở ngoài biển, chỗ trông vào vịnh Posiet

Viên phát ngôn bộ ngoại vụ tuyên bố rằng chính phủ Nhật sẽ có phương pháp đối phó để những việc tương tự như thế không xảy ra nữa.

Việc trong nước

(Tiếp theo trang 3)

PHAN - RÍ

Số tiền ấy về đâu?

Ở làng Liêm-công, tổng Minh an, phủ Hòa-đa, năm trên, Nguyễn-Hiền làm lý trưởng, có thâu tiền hương sưu của dân năm 1935, còn lại ở y 75$. Y nói để xin về làm đăng văn thánh và xây mấy cái cổng nhà xích hậu, mà không thấy làm gì cả. Năm ngoái, dân làng (Nguyễn - Thông) có đơn đến quan kiện về khoản bạc 75$, mà không thấy quan xét ra sao. Năm nay làng bội hương lại làm đơn đến xin quan làm ơn xét lại, thấy tỉ quyền có chứ lại quên sổ vụ bội hương sưu năm 1937, còn thiếu là 32$50... Làng chúng tôi mới rõ là bạc hương sưu năm 1937 còn ở nơi Nguyễn-Hiền Lý quyền có hồi y, y nói đã nạp tất rồi. Vậy bạc năm 1935 là 75$ và số năm 1937 còn 32$50 cộng 107$50 còn ở tại đâu? Mong quan trên xét cho.

Dân

Nhiều Ngài viết thơ hỏi dĩa hát Huế giá rẻ!

Chúng tôi xin trả lời chung:
Chúng tôi chỉ chuyên bán dĩa hát ĐẶC SẮC mà thôi

= HIỆU =

và giá chỉ 2$50 chớ không phải 2$90 một dĩa.

Lại sắp có dĩa hát mới mà chúng tôi vừa lấy bơi vào dĩa cách ba tháng nầy
DĨA HÁT BEKA ĐIỆU HUẾ TUYỆT DIỆU ĐẾN BỰC NÀO, CÁC NGÀI ĐÃ CHẤN RÕ.

ĐẠI - LÝ ĐỘC - QUYỀN:
Mme H. Richard, 59-87, *rue Gia-long, HUẾ*

CÓ MỘT, KHÔNG HAI

100 người có tới 90 người bị bịnh *PHONG-TÍCH*. Mình bài bị bịnh mà không hiểu bịnh gì, đọc kỹ dưới nầy sẽ rõ:

Cơm no, rượu say, nặng hơi tanh đọc hoặc ăn no đi ngủ hay đi tắm nguội, nên thọ bịnh, gọi là bịnh *PHONG-TÍCH*, không phải đau đa-dẳng, không phải đau bụng kinh-niên.

Khi thọ bịnh: Thấy: đầy hơi, tức ức, tức ngực, chân cẳng, không bữa: đói, ăn chậm tiêu, bụng sôi bình bịch, khi ăn nằng nặng rồi thì hay ợ (ợ hơi hoặc ợ chua) khi tức bụng khó chịu, khi đau bụng khi đau lưng, đau ran trên cổ, người thường ngáo ngán, bước bỗ chân lang, bị lác mắt nổi nóng, đi bụng đặng. Chỉ một nửa liều:

PHÒNG-TÍCH THẦN-DƯỢC «CON CHIM»

thấy đã chịu hoặc khỏi ngay, không bỏ công phụ lý gì, đàn bà có thai cũng uống được.

Mỗi tiền một bịn uống giá: 0p.30
Mỗi tiền hai bịn uống giá: 0p.60

VŨ-ĐÌNH-TÂN
Ân-tử Kim-tiền 1936
178 bis, Lachtray -+- HAIPHONG

Đại-lý các tỉnh Trung-kỳ:
HUẾ: Vinh-Tường, 55, phố Gia-Long;
TOURANE: Nguyễn-Bửu-Vinh số Quảng-Đức;
NHATRANG: Kim-Anh, Librairie;
PHANTHIẾT: Lê Nam-Hưng, Commerçant;
QUINHON: Đồng-Lợi, Avenue Khải-Định;
QUANGNGAI: Chế-Hoàng à Sông-Vệ;
BOCTRANG: Ng.-văn-Mạnh, Maire à Cantonn;
VINH: Hồ-thị-Lan Maison Sinh-Hoạt;
VIENTIANE: Mme Phan-thị-Lợi, rue Tajurie
THAKHEK: Đào-Tiến Maison Nhựt-Nhựt-Tân;
LUANGPRABANG: Trần-văn-Chả, Entrepreneur
Các tỉnh khắp Trung-Nam-Bắc có đại-lý.

MỘT VIỆC ĐÁNG MỪNG

Hòa-bình le 2 Juillet 1937

Monsieur TRẦN-ĐẮC-SỬ — HANOI

Thưa Ngài, chúng tôi gặp được thuốc bổ A phiện của Ngài trong chân tôi nhiều người bổ được, có người hút nặng 2 30 năm cũng bổ được, khi bổ người rất mạnh khỏe đi làm như thường, ơn ấy không bút nào chép tả xiết, nay nhờ ngài gởi cho vài chục ve hạng ba 2$00, để tôi cho những người làm việc dưới tôi bổ hút, vì hiện nay hút thuốc phiện nhiều sự khó khăn lắm.

BẠCH-VĂN-HOÀNG Trí châu HÒA-BÌNH *kính thư*

Thuốc nầy dưới quyền kiểm soát tòa thí nghiệm Đông-dương và duyệt tòa án số 47 không ai được làm giả, thuốc có 5 hạng, nặng nhẹ khác nhau VĂN MINH GIỚI YÊN HOÀN, hạng nhất 5$00, hạng nhì 3$00 hạng ba 2$00, hạng tư 1$00, hạng năm 0$50 mỗi ve, muốn thêm mạnh khỏe khi bổ hút dùng thêm thuốc sâm nhung sang bổ hoàng 2$00 một ve, uống 2 tuần lễ nó lọc hết máu cũ sinh máu mới, da thịt hồng hào không ai biết mình hút thuốc phiện, đã bì Pharmacie Tam-Tỉnh, M. TRẦN-ĐẮC-SỬ phố số điền 73 HANOI.

Có bán ở các đại-lý M. Văn Tân phố Dounmer 37 Haiphòng, Lê Nam Hưng à Phanthiết, Mme. Võ thị Trang à Tuyhòa, M. Trần Cảnh à Quảng-ngãi (annam), M. Lê văn Nhuận rue Thị nghè 27 à Giadịnh, M. Ngô văn Thọ à Cầmđn, M. Vinh hiệp Phát à Longxuyên (cochinchine), M. Nguyễn văn Đẳng à Pakse M. Đào Tiến Thakhek, Phạm thị Lộc à Vientiane (Laos). M. Huỳnh Tự 15 cochier, Nguyễn văn Quý 67 rue pratre à Phnompenh, cần mỗi tỉnh một nhà đại-lý.

Bệnh Quỷ Thuốc Tiên

Nếu các ngài mắc bịnh Lậu, hay Tim-La mới hay đã nhập cốt, hay Lậu đã Nhập-cốt, thì trong người vẫn được khỏe mạnh, chỉ khi nào thức đêm nằng rượu vào, trong người mệt nhọc thì sáng có tí mủ, hay nước đái vẩy, hay có cặn trắng, như thế là lậu nhập cốt, bịnh như thế vô tình đi lại với vợ, khi người vợ mắc phải thì không đau buốt gì, chỉ thấy ra khí hư, huyết bạch, sau các vi trùng sự nó ăn vào trong tử cung, thì hay lạnh bụng, đau bụng, đau gịp cọc (Métrite) đa thì vàng, hay rỏng cốt vật, hay nhức đầu v. v., vì không đau buốt, vì tử cung của đàn bà nó ngăn và to, vì thế không mấy người biết trường không phải bịnh lậu, như thế để lâu sinh ra lắm bịnh nguy hiểm lắm. Vậy các ngài mắc các bịnh đó mà đã uống đủ các thứ thuốc, trong Nam, người Bắc, rốt, bịnh vẫn không khỏi và rất hết sọc độc, hãy cứ tin dùng thuốc HOÀNG-VĂN ÁP 47 Minh-[illegible] người không hại, không hai nhà dược, [illegible], chữ bản hiệu không như mọi người nói như thần, như thánh rốt lại chỉ là lừa người có bịnh, tiền mất tịnh công, công thuốc của bản hiệu hễ uống là khỏi, thuốc lậu 1$60; Tim-La 2$00 1 lọ, khi mua gửi lịnh hóa giao ngân; bán tại Lê Nam-Hưng Phanthiết, Quang Lợi Chợ Gòm Phú-Yên, Mỹ-Linh 60 Avenue Paul Doumer Haiphong, các đại-lý Huế, Saigon, vân vân

NHÂN-TẠO-HUYẾT
BỔ HUYẾT-SÁT-TRÙNG

Bổ-dưỡng thân-thể — Lọc sạch máu bần Làm cho khí-huyết sung-túc — Công-dụng đặc biệt là sát được vi-trùng LẬU và GIANG-MAI, và các chứng sài, lở, ghẻ — Già suy gầy, trẻ ít ăn, xanh xao — Đàn bà có mang dáng an-thai — Ở cữ dáng chóng bổ da, mau trở lại tươi đẹp.

Mỗi chai 1$50 — Nửa tá 7$50

CHÚ

CỐ-TINH BỔ-THẬN
THẬN-HƯ — DI-TINH

CHUYÊN-TRỊ: Di-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh — Khi sơ phát: đau lưng, mỏi vai, mất hoa, tai ù, đầu váng, cổ họng rát, mồi khô — Đêm nằm ít ngủ, hay thao thức nghĩ ngợi liên miên, chiêm bao mộng-mị vô vô.... Dễ nặng nhọc, đã dùng đến thuốc nầy là được khỏi hẳn.

Mỗi ve 1$00 — Nửa tá 5$00

Hai thứ thuốc nầy nổi tiếng khắp Đông-Pháp, ngoài những bức thư minh-tạ đã đăng trước, nay xin dịch bản phân chất, đoàn quan năm ANTONINI ban khen thuốc NHÂN-TẠO-HUYẾT sau khi ngài đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau:

«.... Thuốc nầy lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây quí, «trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương-pháp bào-chế Thái-«tây, hợp dụng cho người Annam có thể bồi khí huyết, tăng sức «khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouge đỏ sang) tươi tốt «trong sạch và sát trừ được vi-trùng lậu, giang-mai».

Trích dịch đoạn ngài chứng nhận thuốc CỐ-TINH BỔ-THẬN:
«.... Thuốc nầy không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu «rất quí như SÂM mật ong v. v... trị chứng đau thận di-tinh».

NGỦ-TINH DƯỢC-PHÒNG
N° 114 — Hàng-Bông — HANOI

SỐT RÉT LÂU NGÀY RẤT CÓ HẠI ĐẾN THÂN THỂ

PHÁT - LÃNH - HOÀN ĐẠI - QUANG

Trừ khỏi bệnh sốt rét rất hay,— Phàm những chứng sốt rét có cơn, sốt rét lâu ngày, sốt rét liên miên, sốt rét ngã nước, (rét rừng) rét nhiều nóng ít, hay là rét ít nóng nhiều, hết thảy các chứng thuộc về ngược tật, hễ uống thuốc Phát-Lãnh-Hoàn Đại-Quang đều khỏi hẳn, trừ tuyệt nọc rét, không khi nào phát lại. Nhất là ở những mạn ngược, sơn lam chướng khí rất nặng, nên hay sinh ra chứng rét rừng, nếu trữ sẵn thuốc nầy mà phòng thân thì chẳng lo chi hết.

Mỗi lọ giá. . . . . 0$10 = 12 lọ giá. . . . . 1$00

KHẮP CÁC NƠI TRONG CÕI ĐÔNG-PHÁP ĐỀU CÓ ĐẠI-LÝ

ĐẠI - QUANG DƯỢC - PHÒNG

29 — PHỐ HÀNG NGANG — HANOI — GIAY NO SỐ: 805

Tiểu-thuyết «Sự Đầu Quái Hiệp» đã ra số 7 để biếu không. Xin nhớ đón xem.

Imprimerie TIẾNG-DÂN = HUẾ

Le Gérant HUYNH-THUC-KHANG

https://tieulun.hopto.org